

RAPORT

Programy wsparcia dla rodzin z dziećmi realizowane przez ZUS

Programy realizujące politykę rodzinną to m.in. „Rodzina 500 plus” (świadczenie wychowawcze), „Dobry start”, dofinansowanie obniżenia opłaty za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna, „Rodzinny kapitał opiekuńczy” (RKO).

W 2016 r. został wdrożony program „Rodzina 500 plus”. Kolejnym był program „Dobry start”, który wprowadzono na rok szkolny 2018/2019. Programy dofinansowanie obniżenia opłaty za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna oraz „Rodzinny kapitał opiekuńczy” (RKO) zostały wdrożone w 2022 r.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych przejął realizację programu „Dobry start” w zakresie przyjmowania wniosków i wypłaty świadczeń począwszy od lipca 2021 r. (za rok szkolny 2021/2022).

Od 1 stycznia 2022 r. Zakład przejął zadania związane z realizacją świadczeń wychowawczych (w tym realizację świadczeń dotyczących okresu świadczeniowego 2021/2022 na wnioski złożone po 1 stycznia 2022 r.). Wypłaty świadczeń wychowawczych przyznanych do 31.12.2021 r. kontynuowały gminy.

Również od 1 stycznia 2022 r. Zakład przyznaje i wypłaca rodzinny kapitał opiekuńczy (RKO), a od 1 kwietnia 2022 r. dofinansowanie obniżenia opłaty za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna.

Wnioski do ZUS można złożyć wyłącznie drogą elektroniczną za pośrednictwem Platformy Usług Elektronicznych (PUE), portalu informacyjno-usługowego PIU Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej lub bankowości elektronicznej. Wypłaty świadczeń są przekazywane na konto bankowe rodziców lub opiekunów dzieci, a w przypadku dofinansowania obniżenia opłaty za pobyt dziecka w żłobku – bezpośrednio na konto placówek opieki.

1. Program „Dobry start”

Program „Dobry start” to kwota 300 zł przysługująca raz w roku jako wsparcie dla wszystkich uczniów rozpoczynających rok szkolny. Jest wypłacana rodzinom bez względu na osiągnięty dochód.

Świadczenie dobry start przysługuje na dzieci rozpoczynające rok szkolny, do ukończenia przez nie:

- 20. roku życia;
- 24. roku życia - w przypadku dzieci legitymujących się odpowiednim orzeczeniem o niepełnosprawności,

oraz w przypadku:

- ukończenia 20. roku życia przez dziecko lub osobę uczącą się przed rozpoczęciem roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko lub osoba ucząca się kończy 20. rok życia;
- ukończenia 24. roku życia przez dziecko lub osobę uczącą się przed rozpoczęciem roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko lub osoba ucząca się kończy 24. rok życia - w przypadku dzieci lub osób uczących się legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności.

Zgodnie z orzeczeniem sądu opieka nad dzieckiem może być sprawowana naprzemiennie z drugim rodzicem, a więc świadczenie może otrzymać każde z rodziców w wysokości połowy przysługującej kwoty.

Pierwsze świadczenia dobry start zostały wypłacone na rok szkolny 2018/2019 na 4,6 mln dzieci w kwocie 1,4 mld zł.

Począwszy od roku szkolnego 2021/2022 świadczenie jest przyznawane i wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Zgodnie z rozporządzeniem, wnioski są przyjmowane od 1 lipca do 30 listopada danego roku.

Największy wpływ wniosków odnotowuje się od momentu rozpoczęcia przyjmowania wniosków na nowy rok szkolny, tj. od lipca do września, w kolejnych miesiącach jego skala znacznie się zmniejsza.

Liczba złożonych do Zakładu wniosków o przyznanie świadczenia dobry start wyniosła:

- w 2021 r. - 3 157,1 tys.,
- w 2022 r. - 3 328,8 tys.,
- w 2023 r. - 3 324,0 tys.

Wypłacono świadczenia:

- w 2021 r. na 4 393,0 tys. dzieci w kwocie 1 318,3 mln zł,
- w 2022 r. na 4 632,4 tys. dzieci w kwocie 1 389,7 mln zł,
- w 2023 r. na 4 639,8 tys. dzieci w kwocie 1 391,7 mln zł.

W 2023 r. województwem, w którym wypłacono świadczenie na największą liczbę dzieci, było województwo mazowieckie – 707,3 tys. oraz województwo śląskie – 522,3 tys., a w województwie opolskim liczba dzieci była najniższa – 104,3 tys.

W rankingu gmin, w których wypłacono najwięcej świadczeń znajdowały się duże aglomeracje miejskie. Dominowały gminy: m.st. Warszawa, m. Kraków, m. Łódź czy m. Wrocław.

Wnioski do ZUS można składać wyłącznie drogą elektroniczną za pośrednictwem Internetu poprzez jeden z trzech kanałów. W 2023 r. analogicznie, jak w latach poprzednich, najczęściej wybierano możliwość złożenia wniosku o świadczenie dobry start poprzez banki – 61,1%. Wnioski złożone poprzez platformę PUE stanowiły 37,2%, a za pośrednictwem aplikacji PIU MRPiPS złożono 1,7% wniosków.

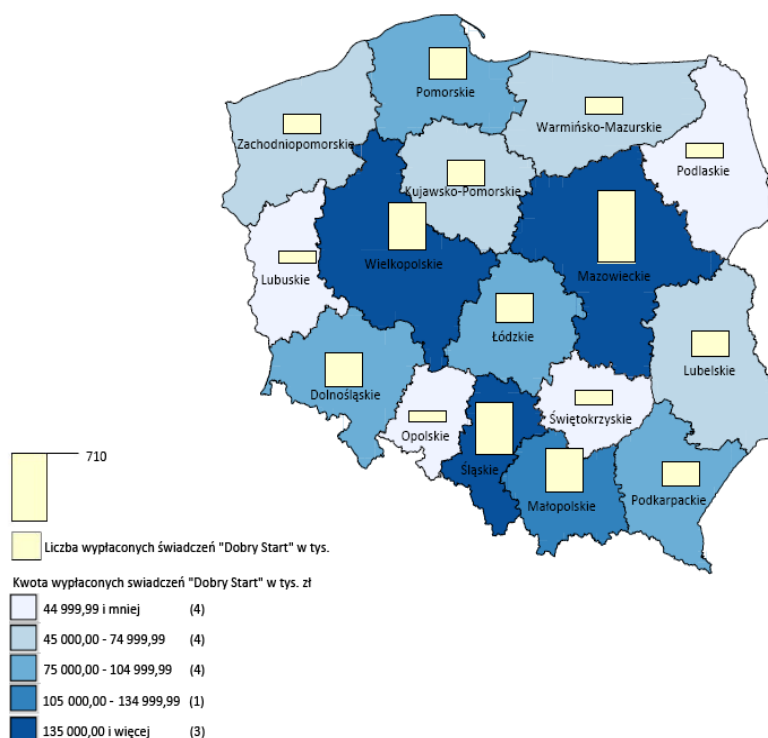
Tabela 1. Świadczenia dobry start wypłacone w latach 2021-2023 według województw

Województwo	2021			2022			2023		
	Liczba dzieci, na które wypłacono świadczenie		Kwota wypłaconych świadczeń w tys. zł	Liczba dzieci, na które wypłacono świadczenie		Kwota wypłaconych świadczeń w tys. zł	Liczba dzieci, na które wypłacono świadczenie		Kwota wypłaconych świadczeń w tys. zł
	w tys.	w odsetkach		w tys.	w odsetkach		w tys.	w odsetkach	
O G Ó Ł E M^{2/}, w tym:	4 393,0	100,0	1 318 319,6	4 632,4	100,0	1 389 722,3	4 639,8	100,0	1 391 666,0
DOLNOŚLĄSKIE	305,7	7,0	91 740,3	335,5	7,2	100 663,1	336,4	7,3	100 903,7
KUJAWSKO-POMORSKIE	238,8	5,4	71 723,0	247,3	5,3	74 197,1	246,8	5,3	74 036,3
LUBELSKIE	234,5	5,3	70 364,7	240,8	5,2	72 250,1	239,6	5,2	71 888,9
LUBUSKIE	115,1	2,6	34 521,6	123,4	2,7	37 021,1	122,9	2,6	36 872,3
ŁÓDZKIE	266,5	6,1	80 040,8	281,3	6,1	84 394,5	280,9	6,1	84 262,3
MAŁOPOLSKIE	409,5	9,3	122 858,4	429,0	9,3	128 705,4	431,5	9,3	129 441,3
MAZOWIECKIE	657,7	15,0	197 311,4	704,1	15,2	211 180,4	707,3	15,2	212 046,3
OPOLSKIE	98,3	2,2	29 493,9	104,2	2,2	31 258,7	104,3	2,2	31 301,9
PODKARPACKIE	246,4	5,6	73 953,5	251,0	5,4	75 301,5	251,2	5,4	75 362,1
PODLASKIE	127,2	2,9	38 158,1	132,7	2,9	39 813,5	133,8	2,9	40 146,5
POMORSKIE	289,9	6,6	86 977,4	308,7	6,7	92 624,4	310,9	6,7	93 261,6
ŚLĄSKIE	494,6	11,3	148 413,6	521,7	11,3	156 547,7	522,3	11,3	156 691,3
ŚWIĘTOKRZYSKIE	131,1	3,0	39 350,3	134,0	2,9	40 193,4	133,2	2,9	39 965,0
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	161,1	3,7	48 335,6	166,0	3,6	49 795,1	165,2	3,6	49 569,2
WIELKOPOLSKIE	435,1	9,9	130 538,2	461,2	10,0	138 343,7	461,9	10,0	138 518,7
ZACHODNIOPOMORSKIE	179,3	4,1	53 821,7	191,4	4,1	57 418,1	191,2	4,1	57 349,5

^{1/} Po pomniejszeniu o kwoty zwrotów.

^{2/} Wiersz "Ogółem" zawiera również dane, które z uwagi na błędne dane o województwie / powiecie / gminie lub ich brak nie mogły zostać przypisane do poszczególnych województw / powiatów / gmin.

Rys. 1. Świadczenia dobry start wypłacone w 2023 r. według województw

Jak już wcześniej wspomniano, świadczenie dobry start przysługuje dzieciom rozpoczynającym rok szkolny do ukończenia przez nie 20 roku życia, a w przypadku dzieci legitymujących się odpowiednim orzeczeniem o niepełnosprawności do 24 roku życia.

Najwyższy odsetek dzieci, na które wypłacono świadczenie to uczniowie szkół podstawowych, liceów ogólnokształcących i techników, odpowiednio:

- w 2021 r. – 66,7%, 14,1%, 13,7%,
- w 2022 r. – 64,5%, 15,4%, 14,6%,
- w 2023 r. – 61,7%, 16,9%, 15,5%.

Najmniej dzieci, na które wypłacono świadczenie to uczniowie szkół policealnych. W latach 2021-2023 stanowiły one 0,4% ogółu dzieci.

Tabela 2. Świadczenia dobry start wypłacone w latach 2021-2023 według rodzaju placówki, do której uczęszcza dziecko

Rodzaj placówki, do której uczęszcza dziecko	2021			2022			2023		
	Liczba dzieci, na które wypłacono świadczenie		Kwota wypłaconych świadczeń ^{1/} w tys. zł	Liczba dzieci, na które wypłacono świadczenie		Kwota wypłaconych świadczeń ^{1/} w tys. zł	Liczba dzieci, na które wypłacono świadczenie		Kwota wypłaconych świadczeń ^{1/} w tys. zł
	w tys.	w odsetkach		w tys.	w odsetkach		w tys.	w odsetkach	
O G Ó Ł E M	4 393,0	100,0	1 318 319,6	4 632,4	100,0	1 389 722,3	4 639,8	100,0	1 391 666,0
w tym:									
szkoła podstawowa	2 928,3	66,7	878 744,3	2 986,7	64,5	897 041,0	2 862,9	61,7	859 255,7
liceum ogólnokształcące	617,9	14,1	185 377,7	714,3	15,4	214 393,4	783,0	16,9	234 864,6
technikum	602,7	13,7	180 867,9	676,5	14,6	203 120,9	717,5	15,5	215 274,8
szkoła policealna	17,0	0,4	5 096,0	19,2	0,4	5 768,7	18,9	0,4	5 670,9

^{1/} Po pomniejszeniu o kwoty zwrotów.

Rys. 2. Liczba dzieci, na które wypłacono świadczenia dobry start w 2023 r. według rodzaju placówki, do której uczęszcza dziecko

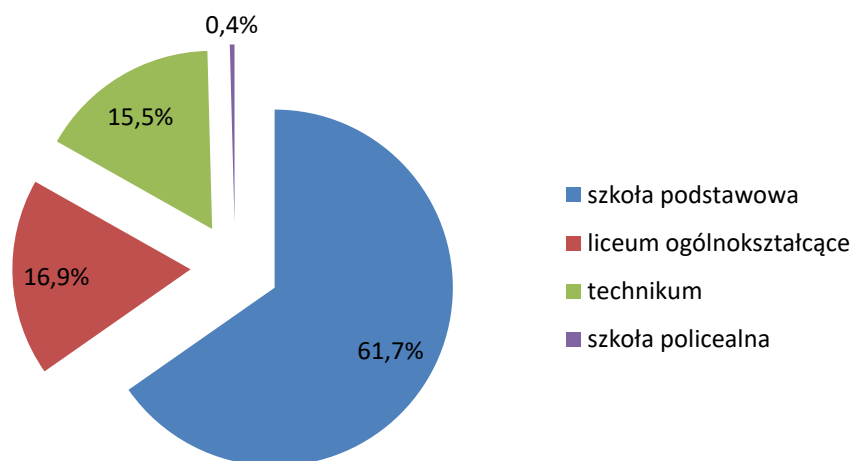

Tabela 3. Świadczenia dobry start wypłacone w latach 2021-2023 według wieku dziecka

Wiek ^{1/}	2021			2022			2023		
	Liczba dzieci, na które wypłacono świadczenie ^{2/}		Kwota wypłaconych świadczeń ^{3/} w tys. zł	Liczba dzieci, na które wypłacono świadczenie ^{2/}		Kwota wypłaconych świadczeń ^{3/} w tys. zł	Liczba dzieci, na które wypłacono świadczenie ^{2/}		Kwota wypłaconych świadczeń ^{3/} w tys. zł
	w tys.	w odsetkach		w tys.	w odsetkach		w tys.	w odsetkach	
O G Ó Ł E M	4 393,0	100,0	1 318 319,6	4 632,4	100,0	1 389 722,3	4 639,8	100,0	1 391 666,0
6 lat i mniej	5,7	0,1	1 720,5	7,5	0,2	2 239,4	6,0	0,1	1 790,3
7 lat	353,0	8,0	105 903,2	373,5	8,1	112 053,7	379,8	8,2	113 916,8
8 lat	351,4	8,0	105 459,9	381,6	8,2	114 468,8	376,8	8,1	113 017,2
9 lat	370,3	8,4	111 126,9	376,9	8,1	113 074,1	381,8	8,2	114 516,5
10 lat	370,3	8,4	111 110,7	395,5	8,5	118 660,8	376,5	8,1	112 938,0
11 lat	390,4	8,9	117 151,2	391,9	8,5	117 560,1	393,3	8,5	117 963,3
12 lat	393,1	8,9	117 964,2	411,5	8,9	123 453,9	389,3	8,4	116 759,4
13 lat	387,0	8,8	116 120,9	414,9	9,0	124 455,6	408,7	8,8	122 579,8
14 lat	360,7	8,2	108 247,1	407,8	8,8	122 347,1	411,1	8,9	123 279,8
15 lat	341,6	7,8	102 526,5	378,4	8,2	113 539,7	403,1	8,7	120 913,5
16 lat	325,8	7,4	97 782,2	355,6	7,7	106 698,0	373,5	8,0	112 028,4
17 lat	309,9	7,1	92 999,4	332,0	7,2	99 612,0	345,3	7,4	103 577,1
18 lat	276,0	6,3	82 834,2	259,1	5,6	77 743,8	253,8	5,5	76 125,0
19 lat i więcej	157,8	3,6	47 372,9	146,1	3,2	43 815,6	140,9	3,0	42 261,2

^{1/} Wiek dziecka na moment złożenia wniosku.

^{2/} W tym w ramach opieki naprzemiennej w 2021 r. na 3,4 tys., w 2022 r. na 3,8 tys., w 2023 r. na 6,0 tys.

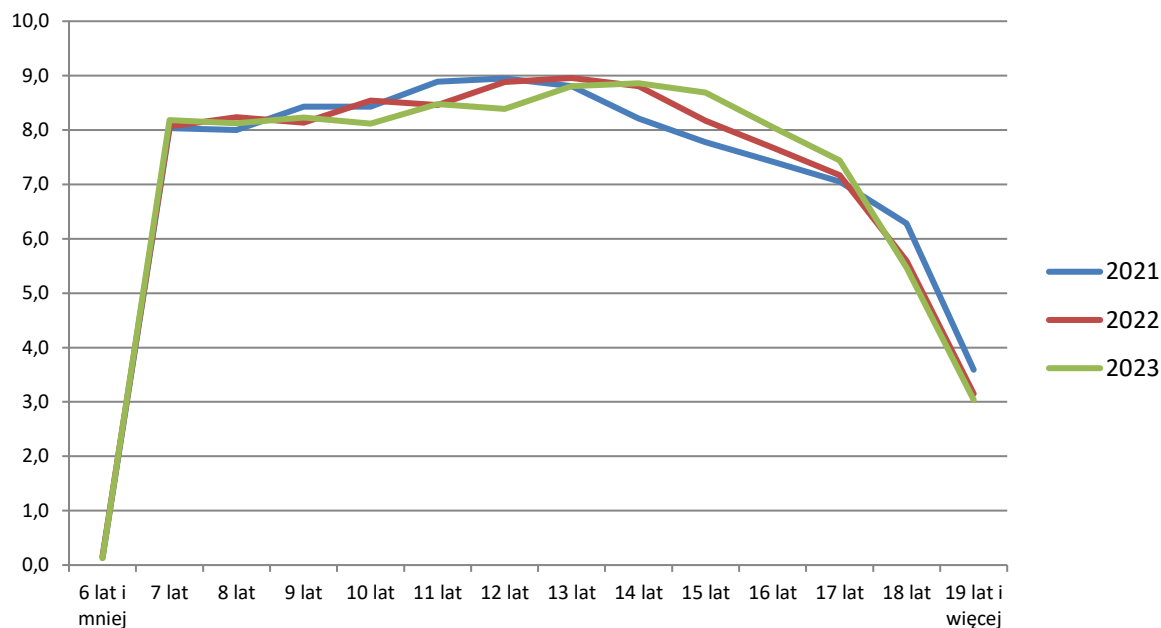
^{3/} Po pomniejszeniu o kwoty zwrotów.

W 2023 r. najwięcej dzieci, na które wypłacono świadczenie było:

- w wieku 13-14 lat – 819,8 tys. , a kwota wypłat dla nich wyniosła 245,9 mln zł,
- w wieku 11-12 lat - 782,6 tys. , a kwota wypłat dla nich wyniosła 234,7 mln zł,
- w wieku 9 – 10 lat – 758,3 tys. a kwota wypłat dla nich wyniosła 227,5 mln zł.

W wieku 19 lat i więcej było 140,9 tys. dzieci, na które wypłacono świadczenie, co stanowiło 3,0% ogółu dzieci. Najmniejszy odsetek – 0,1% dzieci, na które wypłacono świadczenie stanowiły dzieci w wieku 6 lat i mniej.

Rys. 3 Świadczenia dobry start wypłacone w latach 2021-2023 według wieku dziecka

Uprawnionymi do składania wniosków o świadczenie dobry start są: rodzice, opiekunowie faktyczni, opiekunowie prawni, rodziny zastępcze, osoby prowadzące rodzinne domy dziecka, dyrektorzy placówek opiekuńczo-wychowawczych, dyrektorzy regionalnych placówek opiekuńczo - terapeutycznych.

W 2023 r. 98,7% świadczeń dobry start wypłacono rodzicom, 0,6% osobom sprawującym pieczę nad dzieckiem, a 0,3% dyrektorom placówek opiekuńczo - wychowawczych.

Tabela 4. Świadczenia dobry start wypłacone w latach 2021-2023 według rodzaju wnioskodawcy

Rodzaj wnioskodawcy	2021			2022			2023		
	Liczba dzieci, na które wypłacono świadczenie		Kwota wypłaconych świadczeń ^{1/} w tys. zł	Liczba dzieci, na które wypłacono świadczenie		Kwota wypłaconych świadczeń ^{1/} w tys. zł	Liczba dzieci, na które wypłacono świadczenie		Kwota wypłaconych świadczeń ^{1/} w tys. zł
	w tys.	w odsetkach		w tys.	w odsetkach		w tys.	w odsetkach	
OGÓŁEM, w tym:	4 393,0	100,0	1 318 319,6	4 632,4	100,0	1 389 722,3	4 639,8	100,0	1 391 666,0
Rodzic	4 343,5	98,9	1 303 403,0	4 568,1	98,7	1 371 635,3	4 579,2	98,7	1 374 192,9
Opiekun faktyczny, który wystąpił z wnioskiem do sądu opiekuńczego o przysposobienie dziecka	0,7	0,0	219,3	0,9	0,0	265,8	0,8	0,0	232,8
Opiekun prawny	10,4	0,2	3 118,8	11,9	0,3	3 621,9	11,6	0,2	3 481,2
Osoba sprawująca pieczę nad dzieckiem (rodzic zastępczy, osoba prowadząca rodzinny dom dziecka)	25,0	0,6	7 506,9	26,8	0,6	8 155,2	26,5	0,6	8 000,7
Dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej, Dyrektor regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej	12,6	0,3	3 792,0	14,2	0,3	4 292,7	14,8	0,3	4 439,1
Osoba ucząca się, która jest pełnoletnia i nie pozostaje na utrzymaniu rodziców z powodu ich śmierci albo z powodu pobierania od rodziców alimentów	0,4	0,0	107,7	0,3	0,0	105,0	0,3	0,0	77,1
Osoba usamodzielniana, która opuszcza rodzinę zastępczą lub placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną, gdy umieszczenie w pieczy nastąpiło na podstawie orzeczenia sądu	0,6	0,0	171,9	0,5	0,0	138,6	0,3	0,0	103,8

^{1/} Po pomniejszeniu o kwoty zwrotów.

Program Dobry Start dla cudzoziemców

Świadczenie dobry start jest przyznawane i wypłacane także dla cudzoziemców. W 2023 r. największą grupę stanowili:

- obywatele Ukrainy, którzy złożyli 131,1 tys. wniosków na 171,9 tys. dzieci, świadczenie wypłacono na 159,6 tys. dzieci w kwocie 47,9 mln zł,
- obywatele Białorusi, którzy złożyli 10,5 tys. wniosków na 14,1 tys. dzieci, świadczenie wypłacono na 12,5 tys. dzieci w kwocie 3,7 mln zł,
- obywatele Rosji, którzy złożyli 1,5 tys. wniosków na 2,4 tys. dzieci, świadczenie wypłacono na 2,1 tys. dzieci w kwocie 0,6 mln zł.

Tabela 5. Świadczenia dobry start wypłacone w latach 2021-2023 według obywatelstwa wnioskodawcy

Kraj obywatelstwa wnioskodawcy	2021		2022		2023	
	Liczba dzieci, na które wypłacono świadczenie w tys.	Kwota wypłaconych świadczeń ^{1/} w tys. zł	Liczba dzieci, na które wypłacono świadczenie w tys.	Kwota wypłaconych świadczeń ^{1/} w tys. zł	Liczba dzieci, na które wypłacono świadczenie w tys.	Kwota wypłaconych świadczeń ^{1/} w tys. zł
OGÓŁEM, w tym:	4 393,0	1 318 319,6	4 632,4	1 389 722,3	4 639,8	1 391 666,0
Cudzoziemcy, w tym kraj obywatelstwa:	40,7	12 231,0	206,9	62 076,6	196,3	58 933,4
UKRAINA	21,4	6 421,1	173,9	52 188,6	159,6	47 930,1
BIAŁORUŚ	2,8	835,5	9,1	2 716,2	12,5	3 736,4
ROSJA	1,0	295,7	2,2	651,0	2,1	639,9
BUŁGARIA	0,2	72,6	0,6	174,3	0,4	131,4
LITWA	0,1	43,8	0,2	69,3	0,2	71,7
RUMUNIA	0,2	51,0	0,3	84,6	0,3	79,8
WIETNAM	0,4	115,2	1,1	320,1	1,0	294,9
TURCJA	0,1	18,0	0,2	64,2	0,2	53,7
SŁOWACJA	0,1	23,7	0,2	48,9	0,2	57,3
CZECHY	0,1	21,3	0,1	44,1	0,2	48,6

^{1/} Po pomniejszeniu o kwoty zwrotów.

2. Program „Rodzina 500 plus”

Program "Rodzina 500 plus" wszedł w życie 1 kwietnia 2016 roku i jest realnie odczuwalną pomocą finansową ze strony państwa dla rodzin wychowujących dzieci.

W ramach tego programu rodzinom z dziećmi na utrzymaniu przysługuje miesięcznie świadczenie wychowawcze w wysokości 500 zł na dziecko do ukończenia 18 roku życia, bez względu na dochód osiągany przez rodzinę.

Prawo do świadczenia wychowawczego jest ustalane na roczny okres świadczeniowy trwający od 1 czerwca do 31 maja następnego roku kalendarzowego.

Od uruchomienia programu do końca 2021 r. z tytułu 500 plus do rodzin trafiło 175 mld złotych. Wsparciem objętych zostało ok. 6,5 mln dzieci.

Od 1 stycznia 2022 r. obsługę przyjmowania i rozpatrywania wniosków oraz przyznawania świadczenia wychowawczego przejął Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Wnioski do ZUS składane są wyłącznie drogą elektroniczną za pośrednictwem platformy PUE ZUS, portalu informacyjno-usługowego PIU, poprzez bankowość elektroniczną. Wypłata przyznanego świadczenia odbywa się wyłącznie w formie bezgotówkowej, na wskazany we wniosku rachunek bankowy.

Od 1 lutego 2022 r. ZUS rozpoczął przyjmowanie wniosków o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego na okres świadczeniowy 2022/2023 trwający od 1 czerwca 2022 r. do 31 maja 2023 r.

Jeżeli wniosek na nowy okres świadczeniowy został złożony od 1 lutego do 30 czerwca, ZUS przyznaje prawo do świadczenia od początku okresu świadczeniowego, tj. od 1 czerwca do 31 maja.

W przypadku, gdy wniosek został złożony w trakcie trwania okresu, po 30 czerwca, prawo do świadczenia zostanie przyznane od miesiąca złożenia wniosku do końca okresu świadczeniowego.

W 2023 r. do Zakładu zostało złożonych 5,3 mln wniosków na 8,1 mln dzieci, wypłacono świadczenia na 7 379,7 tys. dzieci, a łączna kwota wypłat wyniosła 41 647,0 tys. zł.

W 2023 roku większość wniosków o świadczenie 500 plus zostało złożonych za pośrednictwem banków – 55,0%, w drugiej kolejności poprzez platformę PUE - 42,5%, a następnie z wykorzystaniem aplikacji PIU MRPiPS – 2,5%.

Największy odsetek dzieci, na które wypłacono świadczenie w 2023 roku to były dzieci z województwa mazowieckiego - 15,9%, a kwota świadczeń wyniosła 6 590,7 mln zł, z województwa śląskiego 10,9% (4 573,6 mln zł), z województwa wielkopolskiego 10,0% (4 149,0 mln zł) i z województwa małopolskiego 9,5% (3 959,2 mln zł). Najmniejszy odsetek świadczeń wypłacono w województwie opolskim 2,2% (924,5 mln zł).

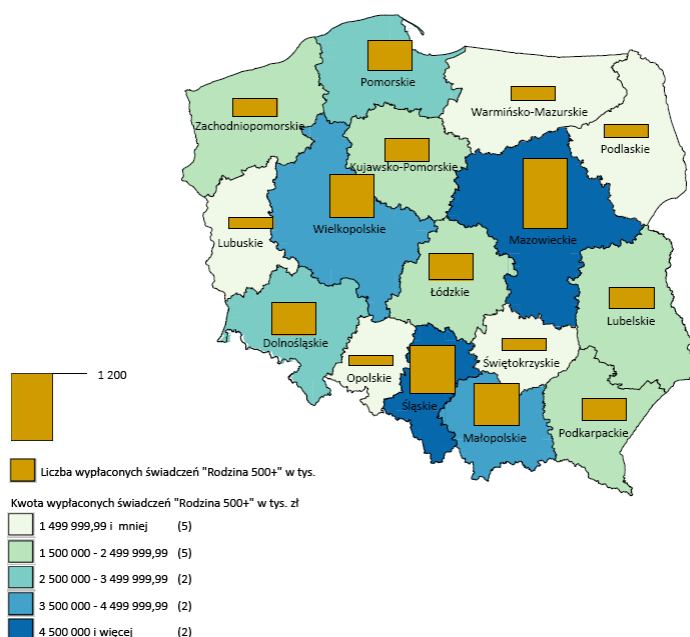
Tabela 6. Świadczenia wychowawcze wypłacone w latach 2022-2023 według województw

Województwo	2022			2023		
	Liczba dzieci, na które wypłacono świadczenie		Kwota wypłaconych świadczeń w tys. zł ^{2/}	Liczba dzieci, na które wypłacono świadczenie		Kwota wypłaconych świadczeń w tys. zł ^{2/}
	w tys.	w odsetkach		w tys.	w odsetkach	
O G Ó Ł E M^{1/}, w tym:	7 401,7	100,0	25 283 291,4	7 379,7	100,0	41 647 041,1
DOLNOŚLĄSKIE	551,5	7,5	1 884 054,9	546,8	7,4	3 069 984,8
KUJAWSKO-POMORSKIE	378,7	5,1	1 296 310,0	379,5	5,1	2 151 611,5
LUBELSKIE	377,4	5,1	1 283 887,6	372,1	5,0	2 106 245,2
LUBUSKIE	191,6	2,6	655 835,5	191,0	2,6	1 074 293,1
ŁÓDZKIE	444,3	6,0	1 516 855,4	441,2	6,0	2 492 817,6
MAŁOPOLSKIE	704,5	9,5	2 397 927,1	702,7	9,5	3 959 244,3
MAZOWIECKIE	1 182,1	16,0	4 019 089,8	1 174,2	15,9	6 590 699,9
OPOLSKIE	164,5	2,2	562 055,2	163,9	2,2	924 490,0
PODKARPACKIE	393,7	5,3	1 339 593,6	394,7	5,3	2 229 193,4
PODLASKIE	211,1	2,9	722 010,0	213,6	2,9	1 210 220,7
POMORSKIE	500,3	6,8	1 712 454,2	500,4	6,8	2 824 588,1
ŚLĄSKIE	812,7	11,0	2 783 486,0	806,8	10,9	4 573 590,1
ŚWIĘTOKRZYSKIE	202,2	2,7	690 627,7	202,3	2,7	1 147 040,4
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	254,2	3,4	870 662,9	254,0	3,4	1 440 892,3
WIELKOPOLSKIE	733,2	9,9	2 507 999,0	735,3	10,0	4 149 038,8
ZACHODNIOPOMORSKIE	300,6	4,1	1 030 184,7	298,7	4,0	1 682 324,5

^{1/} Wiersz "Ogółem" zawiera również dane, które z uwagi na błędne dane o województwie lub ich brak nie mogły zostać przypisane do poszczególnych województw.

^{2/} Po pomniejszeniu o kwoty zwrotów.

Rys. 4. Świadczenia wychowawcze wypłacone w 2023 r. według województw

Do składania wniosków o świadczenie wychowawcze uprawnieni są rodzice, opiekunowie faktyczni, opiekunowie prawni, rodziny zastępcze, osoby prowadzące rodzinne domy dziecka, dyrektorzy placówek opiekuńczo-wychowawczych, dyrektorzy regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych. W 2023 roku blisko w 99% przypadków wnioski o świadczenie składali rodzice, w 0,6% osoby sprawujące pieczę nad dzieckiem, w 0,2% opiekunowie prawnidzieci, a w 0,1% dyrektorzy placówek opiekuńczo-wychowawczych.

**Tabela 7. Świadczenia wychowawcze wypłacone w latach 2022-2023
według rodzaju wnioskodawcy**

Wyszczególnienie	2022			2023		
	Liczba dzieci, na które wypłacono świadczenie		Kwota wypłaconych świadczeń ^{1/} w tys. zł	Liczba dzieci, na które wypłacono świadczenie		Kwota wypłaconych świadczeń ^{1/} w tys. zł
	w tys.	w odsetkach		w tys.	w odsetkach	
OGÓŁEM	7 401,7	100,0	25 283 291,4	7 379,7	100,0	41 647 041,1
Rodzic	7 313,2	98,8	24 976 158,1	7 288,9	98,8	41 185 023,4
Opiekun faktyczny, który wystąpił z wnioskiem do sądu opiekuńczego o przysposobienie dziecka	1,2	0,02	4 233,6	2,0	0,03	8 717,6
Opiekun prawny	11,9	0,2	41 002,7	13,8	0,2	71 395,4
Osoba sprawująca pieczę nad dzieckiem (rodzic zastępczy, osoba prowadząca rodzinny dom dziecka)	39,3	0,5	139 805,8	41,8	0,6	232 084,2
Dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej, Dyrektor regionalnej placówki opiekuńczo- terapeutycznej	9,2	0,1	31 878,3	10,0	0,1	51 895,0
Dyrektor domu pomocy społecznej	0,4	0,01	1 279,6	0,5	0,01	2 495,2
Osoba upoważniona przez dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej, opiekuńczo- terapeutycznej, interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego	7,8	0,1	27 064,1	8,9	0,1	45 402,1
Osoba upoważniona przez dyrektora domu pomocy społecznej	0,2	0,002	576,5	0,3	0,004	1 334,6
Opiekun tymczasowy	18,6	0,3	61 292,6	13,4	0,2	48 693,7

^{1/}Po pomniejszeniu o kwoty zwrotów.

Odsetek świadczeń wypłaconych przez ZUS w 2023 r. dla dzieci w wieku 1 roku i mniej wyniósł 11,2%, dla dzieci w przedziale wiekowym od 7 do 14 lat – 45,0%, a dla dzieci z przedziału wiekowego od 15 do 18 lat – 16,6%.

W 2023 r. - dla dzieci poniżej 1 roku wypłacono 5 120,0 mln zł, dla dzieci w wieku od 2 do 6 lat – 11 893,6 mln zł, dla dzieci w wieku szkoły podstawowej od 7 do 14 lat – 19 470,1 mln zł, a dla dzieci w wieku 15-18 lat – 5 163,3 mln zł.

Tabela 8. Świadczenia wychowawcze wypłacone w latach 2022-2023 według wieku dzieci

Wiek ^{1/}	2022			2023		
	Liczba dzieci, na które wypłacono świadczenie		Kwota wypłaconych świadczeń ^{2/} w tys. zł	Liczba dzieci, na które wypłacono świadczenie		Kwota wypłaconych świadczeń ^{2/} w tys. zł
	w tys.	w odsetkach		w tys.	w odsetkach	
OGÓŁEM	7 401,7	100,0	25 283 291,4	7 379,7	100,0	41 647 041,1
1 rok i mniej	922,0	12,5	3 149 624,3	829,2	11,2	5 119 979,4
2 lata	395,5	5,3	1 368 287,5	367,9	5,0	2 217 947,6
3 lata	409,3	5,5	1 418 028,5	391,7	5,3	2 334 760,3
4 lata	431,4	5,8	1 495 706,7	405,6	5,5	2 434 135,9
5 lat	424,2	5,7	1 469 448,4	426,5	5,8	2 484 411,4
6 lat	411,9	5,6	1 426 864,4	417,9	5,7	2 422 365,9
7 lat	411,9	5,6	1 427 870,7	403,4	5,5	2 368 123,0
8 lat	406,8	5,5	1 410 458,3	405,1	5,5	2 361 079,0
9 lat	415,4	5,6	1 440 329,2	398,2	5,4	2 358 261,0
10 lat	419,6	5,7	1 455 139,1	409,6	5,6	2 410 785,8
11 lat	430,1	5,8	1 492 129,4	411,6	5,6	2 446 282,4
12 lat	439,9	5,9	1 526 043,0	425,7	5,8	2 518 952,7
13 lat	437,2	5,9	1 515 963,5	434,1	5,9	2 541 370,9
14 lat	410,3	5,5	1 421 665,0	430,5	5,8	2 465 257,0
15 lat	388,7	5,3	1 345 972,7	405,6	5,5	2 324 885,7
16 lat	367,5	5,0	1 271 106,5	462,2	6,3	2 145 428,3
17 lat	279,8	3,8	648 224,1	354,7	4,8	692 805,1
18 lat	0,2	0,003	420,1	0 (41)	0,001	202,0

^{1/}Wiek dziecka na moment złożenia wniosku.

^{2/} Po pomniejszeniu o kwoty zwrotów.

Program Rodzina 500 plus dla cudzoziemców

Program „Rodzina 500 plus” powstał by wspierać polskie rodziny. Jednak na mocy zmian wprowadzonych w 2019 r. możliwe jest także, aby pod pewnymi warunkami mogli z niego korzystać cudzoziemcy. O przyznanie świadczenia wychowawczego mogą starać się obcokrajowcy, którzy spełniają przynajmniej jeden z poniższych warunków:

- posiadanie obywatelstwa jednego z krajów Unii Europejskiej lub Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu – EFTA;
- posiadanie obywatelstwa jednego z krajów, który podpisał z Polską dwustronną umowę o zabezpieczeniu społecznym (np. USA, Kanady, Mołdawii, Korei Południowej lub Ukrainy);

- uzyskanie zezwolenia na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji i zamieszkiwanie w Polsce razem z członkami rodziny;
- posiadanie karty pobytu z adnotacją „dostęp do rynku pracy” i zamieszkiwanie na terytorium Polski razem z członkami rodziny;
- legalne przebywanie na terenie Polski w ramach przeniesienia wewnątrz przedsiębiorstwa i zamieszkiwanie w naszym kraju razem z członkami rodziny;
- przebywanie w Polsce w związku z prowadzeniem badań naukowych.

Prawo do świadczenia wychowawczego, przysługuje wskazanym powyżej osobom, przez cały okres przebywania w Polsce razem z rodziną. Aby uzyskać świadczenie cudzoziemcy muszą, tak jak obywatele Polski, złożyć wniosek.

Najliczniejszą grupą będącą beneficjentem tego świadczenia są obywatele Ukrainy. W 2023 r. wnioskodawcom z Ukrainy wypłacono świadczenia na 395,8 tys. dzieci, co stanowiło 5,4% ogółu wszystkich dzieci. Kwota wypłat tych świadczeń wyniosła w 2023 r. 1 860,2 mln zł. Kolejne najliczniejsze grupy beneficjentów to m.in. obywatele Białorusi (23,5 tys.), Indii (5,1 tys.), Rosji (4,1 tys.), Wietnamu (2,7 tys.), Rumunii (2,3 tys.).

Tabela 9. Świadczenia wychowawcze wypłacone w latach 2022-2023 według obywatelstwa wnioskodawcy

Kraj obywatelstwa wnioskodawcy	2022		2023	
	Liczba dzieci, na które wypłacono świadczenie w tys.	Kwota wypłaconych świadczeń ^{1/} w tys. zł	Liczba dzieci, na które wypłacono świadczenie w tys.	Kwota wypłaconych świadczeń ^{1/} w tys. zł
OGÓŁEM, w tym:	7 401,7	25 283 291,4	7 379,7	41 647 041,1
Cudzoziemcy, w tym kraj obywatelstwa:	613,0	2 077 111,9	449,7	2 133 988,9
UKRAINA	575,9	1 953 977,3	395,8	1 860 249,6
BIAŁORUŚ	15,2	49 836,1	23,5	122 901,9
ROSJA	3,7	12 600,3	4,1	22 126,1
WIETNAM	2,3	7 704,0	2,7	14 540,0
BUŁGARIA	1,7	5 673,1	1,9	9 896,5
INDIE	1,6	5 098,5	5,1	19 890,9
RUMUNIA	1,5	5 031,3	2,3	11 288,7
GRUZJA	1,0	3 359,0	1,6	7 620,6
CHINY	0,8	2 572,0	1,0	5 266,6
MOŁDAWIA	0,7	2 329,5	0,8	4 187,0

^{1/} Po pomniejszeniu o kwoty zwrotów.

3. Program Rodzinny Kapitał Opiekuńczy RKO

Rodzinny kapitał opiekuńczy jest to dodatkowy instrument wsparcia rodzin, w tym rodzin adopcyjnych. Przysługuje rodzicom bez względu na dochód rodziny od pierwszego dnia miesiąca, w którym dziecko ukończyło 12. miesiąc życia, do ostatniego dnia miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym dziecko ukończy 36. miesiąc życia.

Rodzinny kapitał opiekuńczy wypłacany jest w wysokości 500 zł lub 1000 zł miesięcznie na dziecko w rodzinie, a łączna wysokość wypłaconego kapitału nie może być wyższa niż 12 000 zł na dziecko. Rodzice mogą wskazać we wniosku o ustalenie prawa do kapitału, miesięczną wysokość, w jakiej ma być wypłacany kapitał, tj. w wysokości 500 zł przez okres 24 miesięcy, czy w wysokości 1 000 zł przez 12 miesięcy.

Rodzinny kapitał opiekuńczy przysługuje na drugie i kolejne dziecko w rodzinie:

- matce dziecka,
- ojcu dziecka,
- jeśli dziecko zostało przyjęte na wychowanie i opiekunowie wystąpili do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie jego przysposobienia, i dziecko wspólnie z nimi zamieszkuje oraz jest na ich utrzymaniu.

Jeśli zgodnie z orzeczeniem sądu opieka jest sprawowana naprzemiennie z drugim rodzicem, świadczenie może otrzymać każde z rodziców w wysokości połowy przysługującej kwoty.

Wnioski do ZUS można składać wyłącznie drogą elektroniczną za pośrednictwem Internetu poprzez jeden z trzech kanałów. W 2023 r. analogicznie, jak w latach poprzednich, najczęściej wybierano możliwość złożenia wniosku poprzez platformę PUE – 61,7%. Wnioski złożone poprzez banki stanowiły 34,0%, a za pośrednictwem aplikacji PIU MRPiPS – 4,3% złożonych wniosków.

Kapitał przekazywany jest w formie bezgotówkowej co miesiąc na wskazany we wniosku numer rachunku płatniczego w Polsce.

W 2023 r. wypłacono kapitał na 370,1 tys. dzieci, a kwota wypłat wyniosła 2 195,4 mln zł.

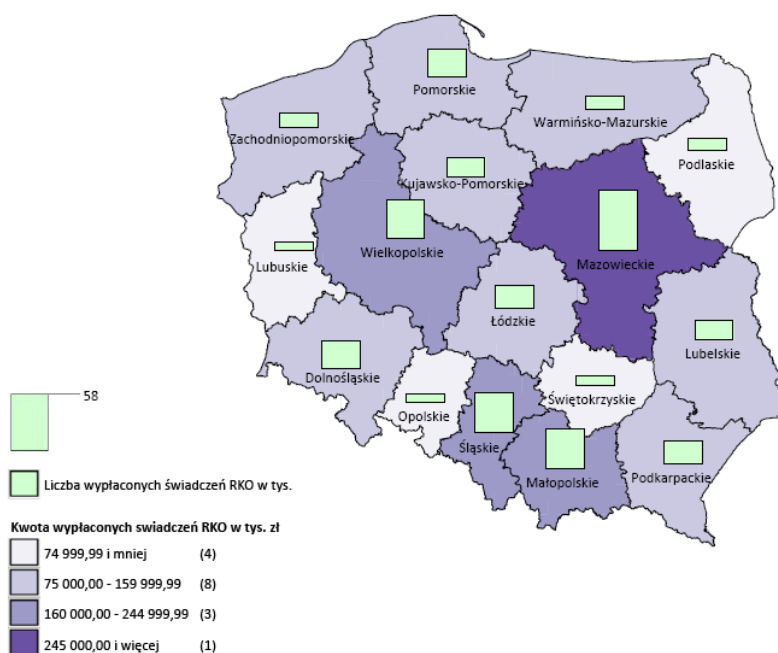
**Tabela 10. Rodzinny kapitał opiekuńczy w latach 2022-2023
według województw**

Województwo	2022			2023		
	Liczba dzieci, na które wypłacono kapitał		Kwota wypłaconych kapitałów ^{2/} w tys. zł	Liczba dzieci, na które wypłacono kapitał		Kwota wypłaconych kapitałów ^{2/} w tys. zł
	w tys.	w odsetkach		w tys.	w odsetkach	
O G Ó Ł E M^{1/}, w tym:	551,8	100,0	3 501 306,4	370,1	100,0	2 195 369,1
DOLNOŚLĄSKIE	39,0	7,1	247 054,0	26,4	7,1	155 988,5
KUJAWSKO-POMORSKIE	28,5	5,2	180 392,8	18,9	5,1	110 431,5
LUBELSKI	28,4	5,1	180 676,0	18,8	5,1	111 640,5
LUBUSKIE	13,7	2,5	86 679,0	9,1	2,5	53 354,0
ŁÓDZKIE	31,0	5,6	196 380,0	21,0	5,7	125 385,0
MAŁOPOLSKIE	55,5	10,1	350 633,9	37,8	10,2	224 334,4
MAZOWIECKIE	86,0	15,6	549 571,1	58,0	15,7	346 924,0
OPOLSKIE	12,4	2,3	78 946,5	8,5	2,3	49 448,5
PODKARPACKIE	31,7	5,7	200 951,5	21,4	5,8	125 735,5
PODLASKIE	16,8	3,1	108 454,9	11,3	3,1	68 138,4
POMORSKIE	39,3	7,1	249 152,0	26,4	7,1	156 788,1
ŚLĄSKIE	59,2	10,7	374 281,5	38,5	10,4	227 156,5
ŚWIĘTOKRZYSKIE	14,3	2,6	90 574,5	9,7	2,6	57 806,0
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	19,4	3,5	122 264,5	12,8	3,4	76 235,5
WIELKOPOLSKIE	55,2	10,0	349 399,0	37,3	10,1	220 860,0
ZACHODNIOPOMORSKIE	21,3	3,9	135 200,8	14,3	3,9	84 523,7

^{1/} Wiersz "Ogółem" zawiera również dane, które z uwagi na błędne dane o województwie lub ich brak nie mogły zostać przypisane do poszczególnych województw.

^{2/} Po pomniejszeniu o kwoty zwrotów.

W 2023 r. największy odsetek dzieci, na które wypłacono kapitał odnotowano w województwie mazowieckim 15,7%, a kwota wypłaconego kapitału wyniosła 346,9 mln zł, w województwie śląskim 10,4% (227,2 mln zł). Najmniejszy odsetek świadczeń wypłacono w województwie opolskim 2,3% (49,4 mln zł).

Rys. 5. Rodzinny kapitał opiekuńczy w 2023 r. według województw

Zgodnie z ustawą rodzice mogli złożyć deklarację o wysokości, w jakiej chcieliby otrzymać kapitał. W 2023 r. przy deklaracji 1 000 zł miesięcznie wypłacono kapitały na 315,0 tys. dzieci, a przy deklaracji 500 zł miesięcznie na 55,1 tys. dzieci.

Tabela 11. Rodzinny kapitał opiekuńczy w latach 2022-2023 według wysokości miesięcznej wypłaty

Kwota wybrana przez wnioskodawcę	2022		2023	
	Liczba dzieci, na które wypłacono kapitał w tys.	Kwota wypłaconych kapitałów ^{1/} w tys. zł	Liczba dzieci, na które wypłacono kapitał w tys.	Kwota wypłaconych kapitałów ^{1/} w tys. zł
OGÓŁEM	551,8	3 501 306,4	370,1	2 195 369,1
1000 zł miesięcznie	485,3	3 226 427,1	315,0	1 964 197,3
500 zł miesięcznie	66,5	274 879,3	55,1	231 171,7

^{1/} Po pomniejszeniu o kwoty zwrotów.

**Tabela 12. Rodzinny kapitał opiekuńczy w latach 2022-2023
według wieku dziecka**

Wiek ^{1/}	2022			2023		
	Liczba dzieci, na które wypłacono kapitał		Kwota wypłaconych kapitałów ^{2/} w tys.	Liczba dzieci, na które wypłacono kapitał		Kwota wypłaconych kapitałów ^{2/} w tys.
	w tys.	w odsetkach	w tys. zł	w tys.	w odsetkach	w tys. zł
OGÓŁEM	551,8	100,0	3 501 306,4	370,1	100,0	2 195 369,1
12 miesięcy i mniej	171,7	31,1	1 080 696,0	309,3	83,6	1 894 487,8
13 - 17 miesięcy	95,8	17,4	888 615,5	41,0	11,1	241 340,3
18 - 22 miesięcy	91,3	16,6	706 212,4	13,2	3,6	41 185,0
23 - 27 miesięcy	88,8	16,1	485 318,5	4,5	1,2	11 021,5
28 - 35 miesięcy	103,9	18,8	339 030,0	1,8	0,5	4 998,5
36 i więcej	0,2	0,0	1 434,0	0,4	0,1	2 336,0

^{1/} Wiek dziecka na moment złożenia wniosku.

^{2/} Po pomniejszeniu o kwoty zwrotów.

W 2023 r. RKO został wypłacony na 370,1 tys. dzieci. Największy odsetek dzieci, na które wypłacono kapitał wynoszący 83,6% to dzieci w wieku 12 miesięcy i mniej.

Program Rodzinny kapitał opiekuńczy dla cudzoziemców

Prawo do RKO przysługuje również cudzoziemcom, którzy spełniają warunki nabycia prawa do kapitału określone w art. 2.1 w.w. ustawy oraz przedstawią wymagane zaświadczenia lub poświadczenia (art. 12 pkt 5 ustawy).

W 2023 r. cudzoziemcy złożyli 12,3 tys. wniosków o przyznanie RKO, co stanowiło 6,3% wszystkich wniosków o RKO. Kapitał został przyznany dla 8,6 tys. dzieci. Spośród obywateli innych państw składających wnioski o przyznanie RKO największy odsetek wniosków złożyli obywatele Ukrainy 82,8%, Białorusi 5,3%, Wietnamu 1,1%, Rosji 1,0%.

Tabela 13. Rodzinny kapitał opiekuńczy w latach 2022-2023 według obywatelstwa wnioskodawcy

Kraj obywatelstwa wnioskodawcy	2022		2023	
	Liczba dzieci, na które wypłacono kapitał w tys.	Kwota wypłaconych kapitałów ^{1/} w tys. zł	Liczba dzieci, na które wypłacono kapitał w tys.	Kwota wypłaconych kapitałów ^{1/} w tys. zł
OGÓŁEM, w tym:	551,8	3 501 306,4	370,1	2 195 369,1
Cudzoziemcy, w tym kraj obywatelstwa:	24,3	136 076,0	18,2	97 449,0
UKRAINA	22,3	123 171,0	15,5	81 590,5
BIAŁORUŚ	0,6	3 683,5	0,9	4 967,0
WIETNAM	0,2	1 465,0	0,2	1 319,5
ROSJA	0,2	1 241,0	0,2	943,0
BUŁGARIA	0,1	831,5	0,5	2 800,0
RUMUNIA	0,1	767,5	0,1	701,0
INDIE	0,1	436,0	0,1	737,0
GRUZJA	0,1	346,5	0,1	533,5
MOŁDAWIA	0 (39)	245,5	0,1	390,5
CHINY	0 (33)	198,5	0 (34)	220,5

^{1/} Po pomniejszeniu o kwoty zwrotów.

4. Dofinansowanie obniżenia opłaty za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna

Ustawa o rodzinnym kapitale opiekuńczym wprowadziła także dofinansowania obniżenia opłaty za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna.

Dofinansowanie to przysługuje na dziecko, które uczęszcza do żłobka, klubu dziecięcego albo objęte jest opieką sprawowaną przez dziennego opiekuna, jeżeli nie został przyznany na to dziecko rodzinny kapitał opiekuńczy.

Dofinansowanie przysługuje na dzieci do 36. miesiąca życia, pod warunkiem, że nie został na nie przyznany rodzinny kapitał opiekuńczy. Przykładowo to pierwsze lub jedyne dziecko w rodzinie. Na dzieci, na które został przyznany rodzinny kapitał opiekuńczy i pobrany w łącznej przysługującej wysokości przed ukończeniem przez dziecko 36. miesiąca życia, dofinansowanie przysługuje po ukończeniu przez dziecko 36. miesiąca życia.

Dofinansowanie wynosi maksymalnie 400 zł miesięcznie na dziecko w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna (nie więcej niż wysokość opłaty ponoszonej przez

rodziców). Prawo do dofinansowania nie zależy od dochodów rodziny.

Dofinansowanie obowiązuje od 1 kwietnia 2022 r. Pieniądze trafiają bezpośrednio do placówki opieki.

Dofinansowanie przysługuje:

- rodzicom dziecka, opiekunom prawnym lub osobom, którym sąd powierzył sprawowanie opieki nad dzieckiem, np. rodzicom zastępczym;
- na dziecko, które uczęszcza do żłobka, klubu dziecięcego lub korzysta z opieki dziennego opiekuna;
- nie jest wypłacany na to dziecko rodzinny kapitał opiekuńczy (RKO).

Przez opłatę rodzica za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna rozumie się miesięczną opłatę ponoszoną przez rodzica za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna z uwzględnieniem przyznanych zniżek. Do tej opłaty nie wlicza się opłaty za wyżywienie.

ZUS przekazuje dofinansowanie do 20 dnia każdego miesiąca za poprzedni miesiąc, na rachunek bankowy podmiotu prowadzącego żłobek, klub dziecięcy, zatrudniającego dziennego opiekuna lub na rachunek bankowy dziennego opiekuna, który prowadzi własną działalność.

Wnioski o dofinansowanie obniżenia opłaty za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna składa się tylko elektronicznie przez platformę PUE, swój bank, portal PIU. W 2023 r. 75,4% wniosków zostało złożonych poprzez platformę PUE, 20,9% wniosków złożono poprzez bank, a 3,8% za pośrednictwem aplikacji PIU MRPiPS.

W 2023 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wypłacił dofinansowania obniżenia opłaty za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna na 156,0 tys. dzieci, na kwotę 429,4 mln zł.

Najwięcej dofinansowań wypłacono w województwie mazowieckim na kwotę 57,8 mln zł, dolnośląskim – 46,9 mln zł, śląskim – 46,8 mln zł.

Rozkład terytorialny dofinansowań do żłobków zależy w dużej mierze od infrastruktury usług społecznych o charakterze opiekuńczym i zapotrzebowania na tego rodzaju usługi. Na

wyбір żłóbków ma wpływ miejsce zamieszkania rodziców dzieci, stąd też cieszą się one największą popularnością w dużych miastach. Im większe miasto, tym więcej chętnych do korzystania z tych placówek. Stąd też w rankingu powiatów, w których wypłacono najwięcej dofinansowań znalazły się przede wszystkim duże aglomeracje, takie jak Kraków, Wrocław, Warszawa, Poznań, Łódź, Gdańsk.

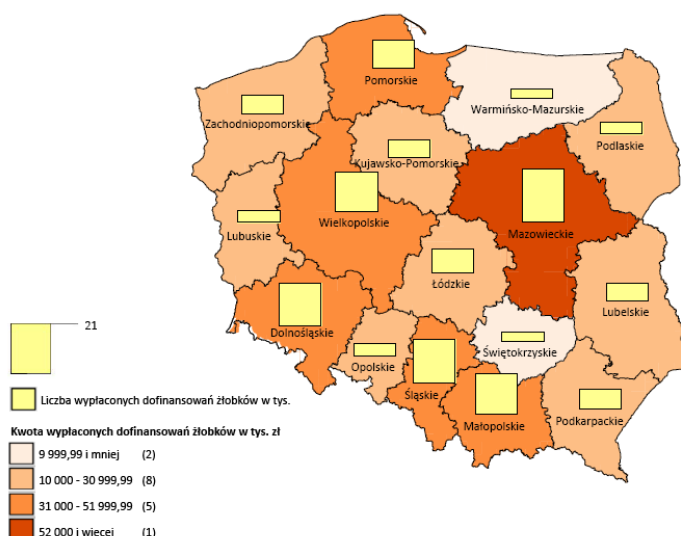
Tabela 14. Dofinansowania obniżenia opłaty za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna w latach 2022-2023 według województw

Województwo	2022			2023		
	Liczba dzieci, na które wypłacono dofinansowanie		Kwota wypłaconych dofinansowań ^{2/} w tys. zł	Liczba dzieci, na które wypłacono dofinansowanie		Kwota wypłaconych dofinansowań ^{2/} w tys. zł
	w tys.	w odsetkach		w tys.	w odsetkach	
O G Ó Ł E M^{1/}, w tym:	137,7	100,0	330 722,8	156,0	100,0	429 362,5
DOLNOŚLĄSKIE	15,5	11,3	36 468,5	17,1	10,9	46 867,7
KUJAWSKO-POMORSKIE	6,5	4,7	15 364,9	7,0	4,5	19 932,9
LUBELSKIE	5,9	4,3	13 530,7	6,7	4,3	17 664,1
LUBUSKIE	4,1	3,0	8 899,9	4,5	2,9	11 485,1
ŁÓDZKIE	7,9	5,7	18 027,3	9,3	6,0	24 496,5
MAŁOPOLSKIE	13,9	10,1	33 341,8	16,1	10,3	44 252,1
MAZOWIECKIE	18,4	13,3	43 734,3	20,9	13,4	57 770,6
OPOLSKIE	4,1	3,0	9 496,9	4,5	2,9	12 367,4
PODKARPACKIE	6,9	5,0	16 494,6	7,8	5,0	21 233,5
PODLASKIE	4,2	3,0	9 158,3	4,5	2,9	12 222,9
POMORSKIE	10,1	7,3	25 252,6	11,1	7,1	31 911,3
ŚLĄSKIE	15,6	11,3	37 620,6	16,8	10,8	46 793,8
ŚWIĘTOKRZYSKIE	3,1	2,2	6 611,9	3,6	2,3	9 036,7
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	3,3	2,4	7 135,3	3,6	2,3	9 072,4
WIELKOPOLSKIE	14,1	10,3	34 038,7	15,7	10,1	44 365,1
ZACHODNIOPOMORSKIE	6,6	4,8	15 447,3	7,1	4,6	19 757,0

^{1/} Wiersz "Ogółem" zawiera również dane, które z uwagi na błędne dane o województwie lub ich brak nie mogły zostać przypisane do poszczególnych województw.

^{2/} Po pomniejszeniu o kwoty zwrotów.

Rys. 6. Dofinansowania obniżenia opłaty za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna w 2023 r. według województw

Dofinansowanie obniżenia opłaty za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna dla cudzoziemców

W 2023 r. obywatele innych państw złożyli 6,9 tys. wniosków o dofinansowanie obniżenia opłaty za żłobek na 4,0 tys. dzieci.

Najwięcej wniosków o dofinansowanie złożyli obywatele Ukrainy – 5,7 tys. wniosków na 3,3 tys. dzieci oraz obywatele Białorusi – 0,5 tys. wniosków na 0,3 tys. dzieci.

Tabela 15. Dofinansowania obniżenia opłaty za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna według obywatelstwa wnioskodawcy w latach 2022-2023

Kraj obywatelstwa wnioskodawcy	2022		2023	
	Liczba dzieci, na które wypłacono dofinansowanie w tys.	Kwota wypłaconych dofinansowań ^{1/} w tys. zł	Liczba dzieci, na które wypłacono dofinansowanie w tys.	Kwota wypłaconych dofinansowań ^{1/} w tys. zł
OGÓŁEM, w tym:	137,7	330 722,8	156,0	429 362,5
Cudzoziemcy, w tym kraj obywatelstwa:				
UKRAINA	5,1	10 252,4	7,2	18 208,2
BIAŁORUŚ	4,4	8 758,2	6,1	15 240,5
INDIE	0,3	553,5	0,5	1 287,8
INDIE	0,1	131,7	0,1	275,0
ROSJA	0 (37)	100,6	0,1	136,5
GRUZJA	0(10)	22,4	0(32)	66,5
MOŁDAWIA	0 (23)	55,4	0 (29)	65,4
LITWA	0 (17)	36,7	0 (24)	62,8
WŁOCHY	0 (16)	35,4	0 (24)	74,8
NIEMCY	0 (8)	18,8	0 (20)	62,4
RUMUNIA	0 (15)	41,5	0 (20)	37,2
WIETNAM	0 (14)	29,3	0 (19)	51,0
AZERBEJDŻAN	0 (10)	18,0	0 (10)	24,4

^{1/} Po pomniejszeniu o kwoty zwrotów.

5. Pomoc dla uchodźców z Ukrainy

Osoby, których pobyt w Polsce został zalegalizowany na podstawie ustawy z 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz.U. poz. 583 z późn. zm.), mogą korzystać z różnych form wsparcia, w tym świadczeń na dzieci, takich jak 500 plus, 300 plus, rodzinny kapitał opiekuńczy, dofinansowanie obniżenia opłaty za pobyt dziecka w żłobku. Ustawa ta przewiduje jednak, że jeśli uchodźca opuści Polskę na więcej niż 30 dni, traci prawo do legalnego pobytu i wynikającego z tego prawa do pieniędzy na dzieci.

Świadczenie wychowawcze przysługuje uchodźcom z Ukrainy, którzy na zasadach powyższej ustawy uzyskali numer PESEL i którzy wychowują małoletnie dzieci. Przy rejestracji w PESEL uchodźcy z Ukrainy otrzymują zazwyczaj profil zaufany, dzięki czemu mogą składać wnioski elektronicznie poprzez platformę PUE ZUS.

W trybie tej ustawy uchodźcom, którzy przybyli na terytorium Polski z terytorium Ukrainy w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa wypłacono w 2023 roku:

- na 124,5 tys. dzieci świadczeń dobry start na kwotę 37,4 mln zł;
- na 322,7 tys. dzieci świadczenie wychowawcze na kwotę 1 455,2 mln zł;
- na 11,4 tys. dzieci rodzinnych kapitałów opiekuńczych na kwotę 57,2 mln zł;
- na 2,0 tys. dzieci dofinansowań obniżenia opłaty za pobyt dziecka w żłobku na kwotę 5,1 mln zł.

6. PODSUMOWANIE

Omawiane Programy mają charakter subsydiarny, wspierający rodziny, mający na celu wzmocnienie zasobów rodzin. To realna pomoc materialna dla rodzin wychowujących dzieci.

Na mocy tych programów rodziny mogły otrzymać:

- raz w roku 300 zł na tzw. wyprawkę szkolną dla dzieci uczących się,
- co miesiąc 500 zł na dziecko do ukończenia 18 lat,
- co miesiąc 1 000 zł (przez maksymalnie 12 miesięcy) lub 500 zł (przez maksymalnie 24 miesiące) na dziecko w wieku od 12 do 36 miesięcy,
- co miesiąc maksymalnie 400 zł dofinansowania obniżenia opłaty za pobyt dziecka w żłobku.

Na podstawie zapisów ustawy o rodzinnym kapitale opiekuńczym (RKO, dofinansowania obniżenia opłat do pobytu dziecka w żłobku), ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy oraz rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” Zakład Ubezpieczeń Społecznych realizuje zadania związane z ustalaniem prawa do świadczeń oraz ich wypłatą.

W celu realizacji tych zadań Zakład Ubezpieczeń Społecznych udostępnił w systemie teleinformatycznym usługę wspomagającą wydawanie i doręczanie decyzji, postanowień, zawiadomień, wezwań, zaświadczeń, informacji i innych pism w sprawach związanych z programami wsparcia dla rodzin.

W 2023 roku wypłacono:

- świadczenie dobry start na 124,5 dzieci w kwocie 37,4 mln zł;
- świadczenie wychowawcze na 7,4 mln dzieci w kwocie 41 647,0 mln zł;
- rodzinny kapitał opiekuńczy na 370,1 tys. dzieci w kwocie 2 195,4 mln zł;
- dofinansowanie opłat za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna na 156,0 tys. dzieci w kwocie 429,4 mln zł;

Istotne jest, że omawiane Programy zostały skierowane nie tylko do polskich dzieci, lecz objęto nimi zamieszkujących na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej cudzoziemców spełniających określone warunki. Wśród beneficjentów świadczenia wychowawczego najliczniejszą grupę stanowią obywatele Ukrainy.

W związku z konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy uchodźcy, na mocy ustawy z dnia 12 marca 2022 r. mogą korzystać ze świadczeń wychowawczych, RKO, dofinansowania obniżenia opłaty za pobyt dziecka w żłobku czy ze świadczenia dobry start. W 2023 roku uchodźcom z Ukrainy wypłacono świadczenia wychowawcze na 322,7 tys. dzieci, rodzinne kapitały opiekuńcze na 11,4 tys. dzieci, świadczenia dobry start na 124,5 tys. dzieci, dofinansowania obniżenia opłaty za pobyt dziecka w żłobku na 2,0 tys. dzieci. Świadczenia te zostały wypłacone w łącznej kwocie 1 554,9 mln zł.

Opracowały:

Agnieszka Gańko Wydział Opracowań Statystycznych
Adrianna Rosochacka-Zgódka Wydział Opracowań Statystycznych

Akceptowała:

Małgorzata Wolska-Łopacińska
Wicedyrektor Departamentu Statystyki i Prognoz Aktuarnych